

„Devictus vincit”, „Legyőzötve győz”

Mindszenty József bíborosra és zirci papszentelésére emlékezett az Országzászló Alapítvány – faültetési mozgalmat indított útjára a civil szervezet

Fa, kő, kereszt, Mária-ének, búcsújárás – megadta a módját az emlékezésnek a Zirci Országzászló Alapítvány a május 17-én rendezett ünnepségen. A kommunista diktatúra idején megkínzott, majd később a hazáját elhagyni kényszerülő Mindszenty József bíboros születésének 120. évfordulóját köszöntötték az egybegyűltek, s arról is megemlékeztek, hogy 68 évvel ezelőtt Veszprém érsekeként zirci papokat szentelt fel a magyar katolikus egyház egyik legnagyobb huszadik századi alakjaként számon tartott bíboros.

A két nagy hársfa őrizte Deák Ferenc utcai keresztnél kezdődött az ünnepség, nem véletlenül, a helynek szelleme van: 1944. május 17-én reggel hét órakor keresztjáró körmenet érkezett ide, majd két órával később szerep és áldozópap-szentelést végzett a templomban a veszprémi megyéspüspök – mindezt egy eseménynapló soraiból olvasta ki *Egervölgyi Dezső*, az alapítvány kulturális felelőse, aki elmondta: az akkor felszentelt papok közül már csak ketten vannak közöttünk. Egyikük, a ciszterci rend tudós kutatója, a szolgálatát jelenleg is Zircen teljesítő *Hervay Ferenc Levente* atya részt is vett az ünnepségen. A másik közöttünk élő pap, *Barlay Ödön Szabolcs* ma a Prohászka-kutatás elismert szaktekintélye.

Egervölgyi Dezső külön köszöntötte *Márfi Gyula* veszprémi érseket és *Fukszberger Imrét*, Csehimindszent polgármesterét, Mindszenty József bíboros unokaöccsét.

„Amikor nagy az ínség, mindig jön a segítség. Különböző módon jut el hozzánk. A küldött megérkezik, és kinyújtott kezei között védelmet találunk. Majd elmúlik több mint fél évszázad, és újra hozzáfordulunk, mert gondolatai a változó világban is örök értékkel bírnak” – mondta a bíborosról az alapítvány képviselője. Hozzátette: cselekedetei a késő korok emberének példaként szolgálnak, szolgálhatnak. Nemzetvédelme hősies volt, bement az oroszok közé. Az Úrnak azonban más szándéka volt vele, minthogy egy vértanúval több legyen: a magyarság világban szétszórtjait kellett lelkileg, szellemileg istápolnia, hogy megmaradjanak. „Így végezte apostoli küldetését, fogta össze a hívő magyarokat és öntött hitet beléjük, hogy elviseljék a hazátlanok nehéz sorsát” – foglalta össze Mindszenty életművét a szónok. Arról is beszélt, ha az egyház szót emel, nem politizál, hanem szolgálat és képvisel. A kommunizmus elleni harc bátor katonájának, a magára maradt, szétszóródott

nyáj hűséges pásztorának nevezte az egykori veszprémi érseket, aki nemzetközileg is megbecsült volt, utazásai alkalmával államfők, híres személyiségek fogadták asztalukhoz.

Márfi Gyula veszprémi érsek párhuzamos életrajzról beszélt Mindszenty József kapcsán. Ő is és a bíboros is a szombathelyi egyházmegyének voltak a papjai, és Zala megyéhez is kötődnek: a jelenlegi veszprémi érsek innen származik, az egykori veszprémi érsek pedig közel harminc éven keresztül volt hitoktató, apátplébános Zalaegerszegen. Másfél éves veszprémi ténykedése alatt több lelkésziséget alapított és tizenegy iskola építését indította el Mindszenty József. '44. november 27-én a nyilasok Sopronkőhidára vitték, később a kommunisták foglya lett, ők csináltak belőle kevés híján mártírt – ismertette a bíboros életútjának főbb állomásait Márfi Gyula. Veszprém érseke arról is beszélt a keresztnél, hogy Mindszenty nagyra tartotta az anyaságot, előbb tanulmányban, később könyvben tett tanúságot az anyák és a nők iránti tiszteletéről. Elmondta, sajnós az anyaság értéke sokat veszített magából, ebben pedig nagy szerepe volt két szélsőséges ideológiának, a nemzeti szocializmusnak – amely az anyaságban a fajszaporító tényezőt látta – és a proletár internacionalizmusnak – amely a „dolgozó nő” eszményét hirdette. A végső csapást azonban – „szingli” szemléletével – az ultraliberalizmus mérte az anyaságra, amely azt nem tekinti komoly értéknek, és volt olyan év, amikor a média – egy csatorna kivételével – meg sem emlékezett az Anyák napjáról.

Márfi Gyula veszprémi érsek Mindszenty József bíboros életútjáról és az anyaság iránti tiszteletéről beszélt a Deák Ferenc utcai keresztnél. Jobbról Egervölgyi Dezső, a Zirci Országzászló Alapítvány kulturális felelőse

„Oly korban éltem én e földön...” – idézte Radnóti Miklós sorait az érsek, majd az emlékezők – szerencsére nem erőltetett menetben, hanem halk énekszóval – átvonultak *Máj*

János alapítványi elnök vezetésével, egy Mária-zászlót követve az Arborétumba, ahol a civil szervezet fát ültetett és követ helyezett el Mindszenty József emlékére.

Az angolkert egyik tisztásának végében, egy ösvény mellé ültetett hársfalhoz kapcsolódva Egervölgyi Dezső elmondta: azért ültették a fát, hogy ne csak az ünnepeken résztvevők tudjanak erőt gyűjteni, szellemileg feltöltődni, hanem azok is, akik erre sétálnak majd. – Az alapítvány ezzel a fával tiszteleg Mindszenty bíboros emléke előtt, és egyben erősítik Márfi Gyula érsek atya tevékenységét – mondta a szónok. „Ha lesz egymillió imádkozó magyar, nem félek a jövőtől!” – idézte Egervölgyi Dezső a bíborost, majd hozzátette: ültessünk fát, egymilliót, almát, tölgyet, körtét, szilvát, bükköt és kőriszt, cseresznyét és meggyet, gyertyánt és barackot, juhart és hársat, minél többet!

A neves történelmi személyiségek tiszteletére történő faültetés-kőállítás folytatódott, gróf Széchenyi István után Mindszenty József bíboros előtt is hasonlóképpen tiszteleg az alapítvány

Márfi Gyula a bíboros hazaszeretetről beszélt a kisa mellett. Elmondta, amikor Mindszenty József már nem jöhetett többé haza, Ausztriában felment a hegyekbe, s ránézett Magyarországra, imádkozott érte. Újból felhozta példaként a három szélsőséges eszmeáramlatot: a nemzeti szocializmus fajimádattá és fajgyűlöletté torzította el a hazaszeretetet, a proletár internacionalizmus barátokra és osztályidegenekre osztotta a társadalmat, korunk jellemző tünete, a kozmopolita globalizmus pedig minden közösséggel, így a családdal és a hazával is szembement. „Szeressük hazánkat úgy, ahogy Jézus is szeretete hazáját, Jeruzsálemet!” – mondta az érsek, majd megáldotta a fát. Hol az erős szél, hol a kedves madárcsicsergés nyomta el időnként a beszédek hangerejét.

Ottó Péter, Zirc város polgármestere Mindszenty bíboros mottóját – „Devictus vincit” („Legyőzette győz”) és a megpróbáltatások időszakában született gondolatait idézte, majd egy 1980-as ausztriai kirándulás emlékét elevenítette fel. A család először látogatható nyugatra, amely során eljutottak Mariazellbe, Mindszenty József nyughelyére is. Ottó Péter számára elevenen él az emlékkép: – Öt évvel voltunk a halála után, és a sírja tele volt magyar nemzeti színű szalaggal, koszorúkkal, amelyeket nem csak magyarok, hanem a világ különböző helyeiről érkező zarándokok helyeztek el, akiknek szintén fontos volt, hogy méltóképpen megemlékezzenek róla. A városvezető elmondta, csak jóval később értette meg a „találkozás” jelentőségét, hiszen tíz éves gyermekként nem volt arra felkészülve, hogy a történelmet úgy tudja értékelni, ahogy azt az ember érettebb fejjel megteszi. Azt kívánta, a hárscesemete sokáig éljen, akár az Arborétum legidősebb fája, a több mint négyszáz éves kocsányos tölgy. Szimbolizálja az állandóságot, a múlt, jelen és jövő kapcsolatát. Az emlékkövel kapcsolatban pedig úgy fogalmazott: azok számára, akik egy pillantást vetnek rá, és elolvassák rajta Mindszenty nevét, jelentse azt az értéket, amit a bíboros képviselt.

„Magyarországról, édes hazánkról, ne feledkezzél el szegény magyarokról” – imádkoztak Boldogasszony Anyánkhöz dalolva a bakonyoszlopi asszonykórus vezetésével az emlékezők, majd átvonultak a bazilikába, ahol Márfi Gyula érsek celebrált szentmisét.

Hervay Ferenc Levente is részt vett az ünnepségen. Az atyával nemrégiben készített életút-interjút a Veszprém Megyei Napló. 1944-ben Mindszenty József akkori veszprémi érsek szentelte pappá

Kelemen Gábor